

Grunnlovsforslag nr. 14

(2007–2008)

Grunnlovsforslag fra Carl I. Hagen, Øystein Djupedal, Hill-Marta Solberg, Olav Akselsen, Berit Brørby, Lodve Solholm, Svein Roald Hansen og Ivar Skulstad

Dokument nr. 12:14 (2007–2008)

Grunnlovsforslag fra Carl I. Hagen, Øystein Djupedal, Hill-Marta Solberg, Olav Akselsen, Berit Brørby, Lodve Solholm, Svein Roald Hansen og Ivar Skulstad med sikte på å innføre en ordning med oppløsningsrett og positiv parlamentarisme (investitur)

Til Stortinget

BAKGRUNN

Norge har tradisjon for at mange og aktive partier stiller lister ved valg til Stortinget, noe som kan gjøre det vanskelig å etablere flertallsregjeringer (ettparti-regjeringer eller koalisjoner). Siden 1961 har mindretallsregjeringer vært vanlig. En regjering som må søke vekslende flertall fra sak til sak, vil nødvendigvis få sin handlekraft svekket.

For å få handlekraftige regjeringer som er i stand til å ivareta landets interesser, er et minimum av autoritet overfor nasjonalforsamlingen nødvendig. Det er Stortinget selv som må gi regjeringen slik autoritet. Dersom denne autoriteten svekkes eller faller bort, har det oppstått en situasjon hvor folkeviljen på ny bør kunne komme til uttrykk gjennom valg.

En regjering som er dannet uten støtte fra et definert flertall, bør ikke kunne oppløse nasjonalforsamlingen i tilfelle konflikt. Konflikter mellom Stortinget og en slik regjering vil kunne være regelen mer enn unntaket.

Hvis regjeringen får rett til å oppløse Stortinget, bør det altså til gjengjeld innføres et krav om at et flertall i nasjonalforsamlingen stiller seg bak en nydannet regjering, slik at det oppstår et synlig og definert parlamentarisk grunnlag for regjeringen. Ved at regjeringen dannes på et slikt grunnlag, blir det klart

at nasjonalforsamlingen ønsker nettopp denne regjering og har utstyrt den med nødvendig autoritet.

Rett til å utskrive nyvalg etter de retningslinjer som her er formulert, fører ikke til at regjeringen kan styre på tvers av folkeviljen. Det blir tvert imot mulig å la velgerne avgjøre i en situasjon der det oppstår en uløselig konflikt mellom storting og regjering.

Forslaget går i hovedtrekk ut på at ingen kan bli statsminister før Stortinget eksplisitt har gitt sin støtte til den kandidat som er foreslått av stortingspresidenten. Omvendt kan Kongen i statsråd vedta å oppløse Stortinget dersom flertallets støtte svikter på en slik måte at regjeringen blir møtt med mistillit eller taper en avstemning etter å ha stilt kabinettsspørsmål. Ifølge forslaget kan oppløsning likevel bare vedtas dersom regjeringen på forhånd har gitt beskjed om at dette vil bli resultatet dersom den taper avstemningen.

Forslaget rommer alternativer som innebærer at det nyvalgte storting enten skal sitte bare frem til neste ordinære stortingsvalg fire år etter det forrige, i henhold til dagens ordning, eller sikres en viss minstetid til å gjennomføre det nye flertallets og den nye regjeringens politikk. I forlengelsen av dette legges det frem forslag om en viss videreutvikling av prosedyren for grunnlovsendring.

Det er lagt inn en mulighet for å utsette iverksettelsen av grunnlovsendringene til etter valget i 2013.

I det følgende blir hvert hovedelement i forslaget kort gjennomgått. Sist i hvert avsnitt følger forslag til grunnlovsendring på vedkommende punkt. Til slutt er forslagene samlet og oppstilt i nummerrekkefølge, sammen med ulike varianter av hovedforslagene (justering av angitte perioder mv.).

I grunnlovsendringsforslagene innfelt i teksten er ny tekst samt de deler av den eksisterende teksten som foreslås endret, markert med *kursivert skrift*. I det samlede forslag er disse markeringene tatt ut.

Beriktiget

I - INNSETTINGSVEDTAK (INVESTITUR)

Regler om innsetningsvedtak (investitur) bør utformes med sikte på to typesituasjoner:

- A) Den sittende regjering ønsker å fortsette etter et valg.
- B) Den sittende regjering har søkt avskjed.

ad A)

For at systemet skal henge sammen, er det viktig at enhver stortingsperiode innledes med en avklaring av om regjeringen har stortingsflertallets støtte. Dette vil også bidra til å sikre god sammenheng mellom valgresultatet og regjeringens politiske sammensetning.

Avklaringen kan skje på den måten at den sittende regjering innen en uke etter at et nyvalgt storting har konstituert seg, *enten* søker avskjed *eller* avklarer om den har den nødvendige støtte.

Hvis regjeringen ikke i første omgang velger å søke avskjed, kan kravet om å avklare Stortingets støtte tenkes utformet etter to modeller:

- Statsministeren legger frem en *erklæring* om hvilken politikk som vil bli ført, og ber det nyvalgte storting om å votere over erklæringen.
- Statsministeren ber om flertall for å *fortsette som statsminister*.

Den sistnevnte modellen har den fordel at statsministerens nøkkelrolle blir den samme uansett situasjon; dermed blir systemet enklere totalt sett. Dessuten vil det neppe bli særlig forskjell i praksis, siden det uansett vil være naturlig at den som ønsker å fortsette som statsminister, sier noe om den politikk som regjeringen vil føre. Dette legges til grunn for grunnlovsforslaget.

Votering må holdes ved avslutningen av det møtet der statsministeren ber om flertall for å fortsette eller kort tid (f.eks. to dager) deretter.

Hvis han eller hun får stortingsflertallets støtte, kan regjeringen fortsette med den sammensetning den hadde før valget eller med de endringer som statsministeren anmoder Kongen om å foreta. Hvis positivt flertall ikke oppnås, må regjeringen søke avskjed.

Både dersom regjeringen søker avskjed uten først å ha søkt å oppnå Stortingets tillit og når den søker avskjed etter at et slikt forsøk ikke har ført frem, er den videre prosess som i situasjon B).

ad B)

Når regjeringen av en hvilken som helst grunn, f.eks. valgnederlag eller som følge av mistillitsvotum, har søkt avskjed, bør Stortingets syn på hvem som bør danne regjering komme til uttrykk gjennom

en votering over forslag på statsministerkandidat. Forslaget skal i så fall fremmes av stortingspresidenten etter at råd er innhentet fra den avgående statsminister og fra de parlamentariske lederne.

Når en statsministerkandidat har fått Stortingets støtte, gir stortingspresidenten meddelelse om dette til Kongen. Kongen kjenner da Stortingets vilje og gir kandidaten i oppdrag å danne regjering.

Dersom en foreslått kandidat ikke får flertall, skal stortingspresidenten fortsette å fremme forslag, men slik at prosessen skal avbrytes når i alt fire forslag er fremmet uten å få Stortingets tilslutning. Dersom dette skjer, skal presidenten straks, men senest 30 dager etter at den sittende regjering har søkt avskjed, initiere oppløsning av Stortinget og etterfølgende nyvalg (se IV nedenfor).

Felles:

Hovedreglene om regjeringsdannelse foreslås samlet i Grunnloven kap. C om Stortinget mv. Plasering i forlengelsen av reglene om Stortingets konstituering mv. vil være naturlig. For å få en best mulig systematikk uten bruk av tilleggsparagrafer (a, b osv.) bør det samtidig foretas den opprydding at paragrafnumrene 70 og 72, som i dag er tomme, tas i bruk.

En slik løsning gjør det samtidig mulig å begrense behovet for endringer i kap. B, som primært handler om den utøvende makt. Den eneste endring i kap. B som er nødvendig, foreslås inntatt i § 12 første ledd om regjeringsdannelse.

Når § 12 først skal endres, er det dessuten nærliggende samtidig å gjøre den mer oversiktlig ved å samle bestemmelsene om regjeringens sammensetning i de første delene av paragrafen. Forslaget om å oppheve tredje ledd (alternativ 1) forutsetter at kravet om kirkemedlemskap for en del av regjeringens medlemmer allerede er fjernet som følge av forliket om endringer i forholdet mellom stat og kirke. Alternativ 2 (om å oppheve fjerde ledd) ser bort fra denne muligheten.

Forslag

§ 12 første ledd skal lyde (bare tredje pkt. er nytt):

Kongen vælger selv et Raad af stemmeberettigede norske Borgere. Dette Raad skal bestaa af en Statsminister og i det mindste syv andre Medlemmer. *Førend Embedet som Statsminister besættes, bør Kongen fra Storthingets Præsident have faaet Meddelelse om Storthingets Opfatning, om hvem der bør vælges.*

§ 12 annet ledd skal lyde:

Ægtefæller, Forældre og Børn eller to Søkende maa ei paa samme Tid have Sæde i Statsraadet.

§ 12 tredje ledd oppheves (alternativ 1).

§ 12 fjerde ledd oppheves (alternativ 2).

[Nåværende § 71 skal være § 70 og får endret innhold, se V nedenfor]

Nåværende § 73 skal være § 71.

Nåværende § 74 skal være § 72.

§ 73 (ny) skal lyde:

Dersom ikke Statsministeren inden een Uge, efterat et nyvalgt Storthing er aabnet, har meddelt Storthinget at Regjeringen vil ansøge om Afsked, skal han inden Udløbet af samme Frist anmode om Storthingets Tillid til hans Person. Afstemning afholdes senest to Søndedage efter Anmodningens Fremsættelse. Saafremt Anmodningen ikke vinder Storthingets Bifald, forholdes videre saaledes, som bestemt i § 74.

§ 74 (ny) skal lyde:

Dersom Regjeringen ansøger om Afsked, bør Storthingets Præsident indhente Statsministerens og Partigruppeledernes Opfatning om, hvem der bør blive ny Statsminister. Derefter inviterer Præsidenten Storthinget til at udtrykke sin Tillid til en af ham foreslaaet Kandidat. Dersom Forslaget bliver antaget, skal Resultatet meddeles Kongen. I modsat Fald skal Fremgangsmaaden gjentages indtil tre Gange.

Bliver intet Forslag antaget, skal Storthingets Præsident snarest, og senest tredivedage, efterat Regjeringen har ansøgt om Afsked, anmode Kongen om at udskrive ekstraordinært Valg til nyt Storthing.

II – RETT FOR KONGEN TIL Å UTSKRIVE NYVALG FØR VALGPERIODENS UTLØP

Dersom det parlamentariske grunnlaget for en regjering som er dannet med støtte av et flertall i Storthinget, forsvinner eller svekkes så mye at det ikke lenger kan sies å stå et parlamentarisk flertall bak regjeringen, kan spørsmålet om oppløsning av Storthinget være aktuelt. Det samme gjelder dersom en koalisjonsregjering går i oppløsning.

Adgang for Kongen i statsråd til å utskrive nyvalg før valgperiodens utløp, vil som utgangspunkt bety en styrking av regjeringens autoritet i forhold til Storthinget. Blant parlamentariske demokratier er Norge antakelig alene om ikke å ha noen mulighet til å utskrive nyvalg til sin nasjonalforsamling.

Selv om det vanlige altså er å ha bestemmelser om dette, varierer det sterkt hvordan de konstitusjonelle bestemmelsene om dette er utformet og i hvilken grad de blir brukt. Vårt forslag innebærer ikke rett til

å utskrive nyvalg bare fordi regjeringen finner det politisk opportunt. Nyvalg vil bare kunne utløses når de følgende to betingelser samtidig er oppfylt:

- a) Retten til å utskrive nyvalg inntre bare dersom regjeringen lider nederlag i votering over et forslag om mistillit eller i en sak hvor det er fremsatt kabinettsspørsmål.
- b) Nyvalg kan bare utskrives dersom statsministeren eller dennes stedfortreder før voteringen har meddelt Storthinget at dette vil bli resultatet dersom voteringen går regjeringen imot.

Kongens beslutning om nyvalg må treffes innen en bestemt frist etter voteringen (f.eks. to hverdager) og straks meddeles Storthinget. Nyvalg skal avholdes tidligst tre og senest ni uker etter at beslutningen er meddelt Storthinget. Se nærmere i pkt. III.

Det foreslås klargjort at regjeringens plikt til å søke avskjed som følge av mistillit (se § 15) ikke får anvendelse dersom vedtaket om mistillit fører til at Storthinget blir oppløst. I så fall vil det i stedet være valgfallet og den etterfølgende stortingsbehandling (se forslaget til § 73) som avgjør regjeringens videre skjebne.

Forslag

§ 54 annet ledd (nytt) skal lyde:

Kongen bør dog udskrive ekstraordinært Valg til nyt Storthing, som skal afløse det tidligere valgte Storthing, før dettes Funktionstid er omme, dersom Storthinget har udtrykt Mistillid til Regjeringen, eller en Beslutning er truffet, efterat Regjeringen udtrykkelig har modsat sig den, og Statsministeren eller dennes Stedfortræder før vedkommende Afstemning har meddelt, at der vil blive udskrevet ekstraordinært Valg, saafremt den faar et Resultat, som Regjeringen ikke vil akceptere. Bestemmelserne i § 15 om Regjeringens Afsked som Følge af Mistillid faa ikke Anvendelse.

III – PLIKT FOR STORTINGS-PRESIDENTEN TIL Å INITIERE NYVALG

Dersom ingen statsministerkandidat har fått flertall innen utløpet av den ovenfor nevnte frist, skal stortingspresidenten snarest, men senest 30 dager etter at regjeringen har søkt avskjed, meddele Kongen at det skal utskrives nyvalg. Kongens beslutning om nyvalg må treffes innen en bestemt frist etter at presidenten har gitt melding om resultatet, og Storthinget skal straks underrettes. Nyvalg skal avholdes tidligst tre og senest ni uker etter at beslutningen er meddelt Storthinget.

Forslag

§ 54 tredje ledd (nytt) skal lyde:

Extraordinært Valg til nyt Storting bør ogsaa udskrives efterat Kongen har faaet Meddelelse om, at intet Forslag til ny Statsminister er blevet antaget af Stortinget inden Udløbet af den for dette gjældende Frist.

§ 54 fjerde ledd (nytt) skal lyde (alternativ 1):

Kongens Beslutning om at udskrive extraordinært Valg bør i Tilfælde fattes senest to Søgnedage efter Afstemningen, eller efterat Storthingspræsidentens Anmodning er given, og strax meddeles Stortinget. Extraordinært Valg skal være tilendebragt tidligst tre Uger og senest ni Uger efterat Kongens Beslutning er meddelt Stortinget.

§ 54 fjerde ledd (nytt) skal lyde (alternativ 2):

Som alternativ 1, bortsett fra at ordene "to Søgnedage" erstattes med "tre Søgnedage"

§ 54 fjerde ledd (nytt) skal lyde (alternativ 3):

Som alternativ 1, bortsett fra at ordene "to Søgnedage" erstattes med "fire Søgnedage"

§ 54 fjerde ledd (nytt) skal lyde (alternativ 4):

Som alternativ 1, bortsett fra at ordene "to Søgnedage" erstattes med "fem Søgnedage"

§ 54 fjerde ledd (nytt) skal lyde (alternativ 5):

Som alternativ 1, bortsett fra at ordene "tre Uger" erstattes med "fire Uger"

§ 54 fjerde ledd (nytt) skal lyde (alternativ 6):

Som alternativ 1, bortsett fra at ordene "tre Uger" erstattes med "fem Uger"

§ 54 fjerde ledd (nytt) skal lyde (alternativ 7):

Som alternativ 1, bortsett fra at ordene "ni Uger" erstattes med "otte Uger"

§ 54 fjerde ledd (nytt) skal lyde (alternativ 8):

Som alternativ 1, bortsett fra at ordene "ni Uger" erstattes med "syv Uger"

IV – FUNKSJONSTID FOR STORTING VALGT VED EKSTRAORDINÆRT VALG

Storting valgt ved ekstraordinært valg skal som hovedregel fungere frem til neste ordinære valg. Forslaget innebærer dermed at et slikt storting alltid vil ha kortere funksjonstid enn de fire år som normalt følger av ordinært valg.

En slik ordning innebærer imidlertid at den forsterkning av regjeringens stilling i forhold til Stortinget som ligger i trusselen om å utskrive nyvalg, blir gradvis redusert som følge av at tiden frem til neste valg blir stadig kortere. Tilsvarende vil den nyvalgte forsamlingen, og den regjering som springer ut av den, få stadig mindre tid til å sette sin egen politikk ut i livet.

På denne bakgrunn kan det alternativt komme på tale å bestemme at et storting som er valgt ved ekstraordinært valg i samsvar med reglene i forslaget til § 54 annet ledd (mistillit eller nederlag etter kabinettspørsmål) og som ikke selv blir oppløst etter de samme reglene, skal sitte i en minste periode på to, tre eller fire år, men slik at periodens lengde påvirkes av at den nåværende hovedregelen om valg i september måned beholdes.

Den tilsvarende argumentasjon gjelder ikke når Stortinget blir oppløst fordi det viser seg umulig å få flertall for en statsministerkandidat (se forslaget til § 54 tredje ledd). Her er det tvert imot ikke ønskelig å oppmuntre til en atferd som etter så kort tid fremprovoserer nyvalg.

I alle tilfelle skal det storting som er valgt ved ekstraordinært valg, tre sammen senest to uker etter at valget er gjennomført.

Forslag

§ 54 femte ledd (nytt) skal lyde (alternativ 1):

Efter et extraordinært Valg skal næste ordinære Valg afholdes paa den Tid, som følger af Bestemmelsen i denne Paragrafs første Led.

§ 54 femte ledd (nytt) skal lyde (alternativ 2):

Efter et extraordinært Valg skal næste ordinære Valg afholdes paa den Tid, som følger af Bestemmelsen i denne Paragrafs første Led. Næste ordinære Valg efter et extraordinært Valg, som er besluttet i Overensstemmelse med Bestemmelserne i denne Paragrafs andet Led, skal dog afholdes i den anden September Maaned efter Udgangen af den Maaned, i hvilken det extraordinære Valg er afholdt, men ikke tidligere end det, som vilde have fulgt af denne Paragrafs første Led, dersom intet extraordinært Valg var afholdt.

§ 54 femte ledd (nytt) skal lyde (alternativ 3):

Som alternativ 2, bortsett fra at ordene "den anden September Maaned" erstattes med "den tredje September Maaned"

§ 54 femte ledd (nytt) skal lyde (alternativ 4):

Som alternativ 2, bortsett fra at ordene "den anden September Maaned" erstattes med "den fjerde September Maaned".

§ 68 annet ledd (nytt) skal lyde:

Efter et ekstraordinært Valg sammentræder det nyvalgte Storting dog senest to Uger efterat Valgthingene ere tilendebragte.

§ 70 skal lyde:

Om intet Andet følger af Bestemmelserne i Paragraf 54, fungere Stortingets Medlemmer som saadanne i fire paa hinanden følgende Aar.

V – STORTINGETS FUNKSJON I PERIODEN FRA EKSTRAORDINÆRT NYVALG ER BESLUTTET TIL NYTT STORTING TRER SAMMEN. SÆRLIG OM PROSEDYREN FOR GRUNNLOVSENDRING

Det sittende storting skal fortsatt fungere i perioden fra Kongen har truffet bestemmelse om nyvalg til nytt storting trer sammen, etter de regler om dette som gjelder ved ordinære valg. Særskilt bestemmelse er neppe nødvendig.

Prosedyren for grunnlovsendringer må derimot justeres allerede som følge av primærforslaget om å fastholde ordinære valg hvert fjerde år, slik som i dag. Enklest vil det i så fall være å beholde hovedtrekkene i dagens ordning, men slik at tidsfristene for henholdsvis forslag og vedtak om grunnlovsendring knyttes til kalenderen, ikke til vedkommende stortingssesjons nummer i fireårsperioden, slik som i dag (se alternativ 1–2).

Dersom systemet blir endret på en slik måte at det storting som blir valgt etter ekstraordinært valg får en minste funksjonsperiode uten hensyn til når neste ordinære valg ellers skulle ha vært holdt, blir det mindre opplagt at de ordinære stortingsvalgene bør beholdes som systemets grunnlag. Men etter begge hovedalternativer vil tidspunktet for neste ordinære valg, det vil si valg som ikke springer ut av særskilt vedtak om å oppløse Stortinget, fortsatt være kjent så lang tid i forveien at det gir plass for slike krav til forslag og kunngjøring i god tid før valget som må til for at velgerne skal ha en mulighet til å avgi stemme under hensyn til bl.a. kandidatenes og partienes syn på grunnlovsforslag som er fremmet. Unntak fra dette gjelder bare muligheten for (nytt) vedtak om oppløsning og nyvalg, som under enhver omstendighet vil bli truffet så kort tid før det ekstraordinære valget at det ikke gir plass for den type ventetid mellom forslag og valg som følger av § 112.

De beste grunner taler derfor for fortsatt å ta utgangspunkt i ordinære valg. Dermed blir regelen fortsatt at forslag må fremmes senest ett år før ordinært stortingsvalg, med kunngjøring snarest mulig etterpå. Uten hensyn til

a) om det ordinære valget blir holdt som planlagt,

- b) Stortinget blir oppløst og ekstraordinært valg avholdt etter at forslaget er fremsatt, men før det ordinære valg som forslagsfristen tar utgangspunkt i, eller
- c) den forsamling som er valgt ved det ordinære valget blir oppløst før forslaget om grunnlovsendring er avgjort, vil forslaget måtte behandles og avgjøres innen utløpet av en bestemt frist (to, alternativt tre år etter det første valget som blir holdt etter at forslaget er fremsatt). Dette gjelder uten hensyn til hvilken forsamling som til enhver tid sitter. Den motsatte løsning ville i gitte tilfelle kunne føre til at lovlig fremsatte grunnlovsforslag ble liggende urimelig lenge eller overhodet ikke kom opp til avstemning.

Systemet for grunnlovsendringer forutsetter i dag at den avgjørende votering over forslagene skjer i det storting som er valgt etter at forslagene er kunngjort. Dette tilsies også av at det er de valg som følger etter kunngjøringen av fremsatte grunnlovsendringsforslag som skal avgjøre hvem som kan delta under de etterfølgende voteringer i Stortinget.

Etter at oppløsningsrett er innført, kan det likevel – dersom vi ser bort fra den uakseptable muligheten av å gi regjeringen adgang til å blokkere hvilende forslag gjennom å utskrive nyvalg – ikke garanteres at dette blir resultatet. For å øke sannsynligheten for at systemets forutsetning på dette punkt blir oppfylt, bør altså fristen for endelig votering over hvilende grunnlovsforslag reduseres fra tre år etter valget, som i dag, til to år (alternativ 1). Dette vil uansett gi tilstrekkelig tid til forsvarlig behandling av forslagene i Stortinget. – Dersom alternativ 2 blir valgt, vil forslagene fortsatt kunne hvile i henimot tre år, slik som i dag.

Endelig foreslås det klargjort at kravet om særskilt *quorum* ved behandlingen av forslag om grunnlovsendringer ikke gjelder når grunnlovsforslag blir referert i Stortinget, se forslaget om endring i § 73.

Forslag

Nåværende § 73 (ny § 71) skal lyde:

Stortinget udnævner en Præsident, fem Vice-Præsidenter og to Sekretærer. Storting kan ikke holdes, medmindre mindst Halvdelen af dets Medlemmer ere tilstede. *Dog kunne ikke Grundlovsforslag, kundgjorte saaledes, som bestemt i § 112, behandles, medmindre mindst to Trediedele af Stortingets Medlemmer ere tilstede.*

§ 112 første og andre punktum skal lyde (alternativ 1):

Viser Erfaring, at nogen Del af denne Kongeriget Norges Grundlov bør forandres, skal Forslaget derom fremsættes senest *inden Udløbet af September*

Maaned i Aaret før et ordinært Valg og kundgjøres ved Trykken. Men først efter det paafølgende ordinære eller extraordinære Valg, og senest inden Udløbet af September Maaned høist to Aar derefter, tilkommer det Stortinget at bestemme, om den foreslaede Forandring bør finde Sted.

§ 112 første og andre punktum skal lyde (alternativ 2):

Som alternativ 1, men slik at ordene "to Aar derefter" erstattes av "tre Aar derefter".

VI – IKRAFTTREDEN

Dersom annet ikke er bestemt i forbindelse med et vedtak om grunnlovsendring, trer endringen i kraft straks (jf. også § 112 annet ledd om kunngjøring). Umiddelbar ikrafttreden av vedtak om grunnlovsendring i samsvar med de ovenstående forslag er også forslagsstillernes primære ønske. For ordens skyld understreker vi likevel at dette ikke vil få umiddelbare konsekvenser for den regjering som sitter på den tid da vedtaket blir truffet og kunngjort. Slike konsekvenser inntreffer først når denne regjeringen av andre grunner har søkt avskjed, eller (senest) etter neste stortingsvalg.

For å gi noe større handlefrihet under saksforberedelsen i Stortinget, foreslås det imidlertid subsidiært at ikrafttredenen kan utsettes til etter neste ordinære stortingsvalg. Siden det er uklart hvilke deler av det samlede forslag som vil bli vedtatt, fremmes dette forslaget i to alternativer.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

I.

I Grunnloven gjøres følgende endringer:

§ 12 første ledd skal lyde (alternativ 1):

Kongen vælger selv et Raad af stemmeberettigede norske Borgere. Dette Raad skal bestaa af en Statsminister og i det mindste syv andre Medlemmer. Før end Embedet som Statsminister besættes, bør Kongen fra Stortingets Præsident have faaet Meddelelse om Stortingets Opfatning om, hvem der bør vælges.

§ 12 første ledd skal lyde (alternativ 2):

Kongen vælger selv et Raad af stemmeberettigede norske Borgere. Dette Raad skal bestaa af en Statsminister og i det mindste syv andre Medlemmer. Før end Embedet som Statsminister besættes, bør

Stortingets Præsident have meddelt Kongen, hvem der ifølge Stortingets Opfatning bør vælges.

§ 12 første ledd skal lyde (alternativ 3):

Kongen vælger selv et Raad af stemmeberettigede norske Borgere. Dette Raad skal bestaa af en Statsminister og i det mindste syv andre Medlemmer. Før end Embedet som Statsminister besættes, bør Stortingets Præsident have meddelt Kongen, hvem der ifølge Stortinget bør vælges.

§ 12 annet ledd skal lyde:

Egtefæller, Forældre og Børn eller to Søkende maa ei paa samme Tid have Sæde i Statsraadet.

§ 12 tredje ledd oppheves (alternativ 1).

§ 12 fjerde ledd oppheves (alternativ 2).

§ 54 annet ledd skal lyde (alternativ 1):

Kongen bør dog udskrive ekstraordinært Valg til nyt Storting, dersom Stortinget har uttrykt Mistillid til Regjeringen, eller en Beslutning er truffet, efterat Regjeringen udtrykkelig har modsat sig den, og Statsministeren eller dennes Stedfortræder før vedkommende Afstemning har meddelt, at der vil blive udskrevet ekstraordinært Valg, saafremt den faar et Resultat, som Regjeringen ikke vil akseptere. Bestemmelserne i § 15 om Regjeringens Afsked som Følge af Mistillid faa ikke Anvendelse.

§ 54 annet ledd skal lyde (alternativ 2):

Kongen bør dog udskrive ekstraordinært Valg til nyt Storting, som skal afløse det tidligere valgte Storting, før dettes Funktionstid er omme, dersom Stortinget har uttrykt Mistillid til Regjeringen, eller en Beslutning er truffet, efterat Regjeringen udtrykkelig har modsat sig den, og Statsministeren eller dennes Stedfortræder før vedkommende Afstemning har meddelt, at der vil blive udskrevet ekstraordinært Valg, saafremt den faar et Resultat, som Regjeringen ikke vil akseptere. Bestemmelserne i § 15 om Regjeringens Afsked som Følge af Mistillid faa ikke Anvendelse.

§ 54 tredje ledd skal lyde:

Extraordinært Valg til nyt Storting bør ogsaa udskrives, efterat Kongen har faaet Meddelelse om, at intet Forslag til ny Statsminister er blevet antaget i Stortinget inden Udløbet af den for dette gjældende Frist.

§ 54 fjerde ledd skal lyde (alternativ 1):

Kongens Beslutning om at udskrive ekstraordinært Valg bør i Tilfælde fattes senest to Søgndage efter Afstemningen, eller efterat Storthingspræsidentens

Anmodning er given, og strax meddeles Storthinget. Extraordinært Valg skal være tilendebragt tidligst tre Uger og senest ni Uger efterat Kongens Beslutning er meddelt Storthinget.

§ 54 fjerde ledd skal lyde (alternativ 2):

Som alternativ 1, bortsett fra at ordene "to Søgne-
dage" erstattes av:
tre Søgnedage

§ 54 fjerde ledd skal lyde (alternativ 3):

Som alternativ 1, bortsett fra at ordene "to Søgne-
dage" erstattes av:
fire Søgnedage

§ 54 fjerde ledd skal lyde (alternativ 4):

Som alternativ 1, bortsett fra at ordene "to Søgne-
dage" erstattes av:
fem Søgnedage

§ 54 fjerde ledd (nytt) skal lyde (alternativ 5):

Som alternativ 1, bortsett fra at ordene "tre Uger"
erstattes av:
fire Uger

§ 54 fjerde ledd (nytt) skal lyde (alternativ 6):

Som alternativ 1, bortsett fra at ordene "tre Uger"
erstattes av:
fem Uger

§ 54 fjerde ledd (nytt) skal lyde (alternativ 7):

Som alternativ 1, bortsett fra at ordene "ni Uger"
erstattes av:
otte Uger

§ 54 fjerde ledd (nytt) skal lyde (alternativ 8):

Som alternativ 1, bortsett fra at ordene "ni Uger"
erstattes av:
syv Uger

§ 54 femte ledd (nytt) skal lyde (alternativ 1):

Efter et ekstraordinært Valg skal næste ordinære
Valg afholdes paa den Tid, som følger af Bestemmel-
sen i denne Paragrafs første Led.

§ 54 femte ledd (nytt) skal lyde (alternativ 2):

Efter et ekstraordinært Valg skal næste ordinære
Valg afholdes paa den Tid, som følger af Bestemmel-
sen i denne Paragrafs første Led. Næste ordinære
Valg efter et ekstraordinært Valg, som er besluttet i
Overensstemmelse med Bestemmelserne i denne Pa-
ragrafs andet Led, skal dog afholdes i den anden Sep-
tember Maaned efter Udgangen af den Maaned, i
hvilken det ekstraordinære Valg er afholdt, dog ikke
tidligere end det, som vilde have fulgt af denne Para-

grafs første Led, dersom intet ekstraordinært Valg var
afholdt.

§ 54 femte ledd (nytt) skal lyde (alternativ 3):

Som alternativ 2, bortsett fra at ordene "den anden
September Maaned" erstattes av:
den tredie September Maaned

§ 54 femte ledd (nytt) skal lyde (alternativ 4):

Som alternativ 2, bortsett fra at ordene "den anden
September Maaned" erstattes av:
den fjerde September Maaned

§ 68 annet ledd skal lyde:

Efter et ekstraordinært Valg sammentræder det ny-
valgte Storthing dog senest to Uger efterat Valgthin-
gene ere tilendebragte.

Nåværende § 71 skal være § 70.

Nåværende § 73 skal være § 71. Bestemmelsen skal
lyde:

Storthinget udnævner en Præsident, fem Vice-
Præsidenter og to Sekretærer. Storthing kan ikke hol-
des, medmindre mindst Halvdelen af det Medlemmer
ere tilstede. Dog kunne ikke Grundlovsforslag, kund-
gjorte saaledes, som bestemt i § 112, behandles,
medmindre mindst to Trediedele af Storthingets
Medlemmer ere tilstede.

Nåværende § 74 skal være § 72.

§ 73 skal lyde (alternativ 1):

Dersom ikke Statsministeren inden een Uge, ef-
terat et nyvalgt Storthing er aabnet, har meddelt Stor-
thinget at Regjeringen vil ansøge om Afsked, skal
han inden Udløbet af samme Frist anmode om Stor-
thingets Tillid til hans Person. Afstemning afholdes
senest to Søgnedage efter Anmodningens Fremsæt-
telse. Saafermt Anmodningen ikke vinder Storthin-
gets Bifald, forholdes videre saaledes, som bestemt i
§ 74.

§ 73 skal lyde (alternativ 2):

Dersom ikke Statsministeren inden een Uge, ef-
terat et nyvalgt Storthing er aabnet, har meddelt Stor-
thinget at Regjeringen have ansøgt om Afsked, skal
han inden Udløbet af samme Frist anmode om Stor-
thingets Tillid til hans Person. Afstemning afholdes
senest to Søgnedage efter Anmodningens Fremsæt-
telse. Saafermt Anmodningen ikke vinder Storthin-
gets Bifald, forholdes videre saaledes, som bestemt i
§ 74.

§ 73 skal lyde (alternativ 3):

Som alternativ 1, men slik at det i stedet for "to Søgnedage" i annet punktum skal stå:
tre Søgnedage

§ 73 skal lyde (alternativ 4):

Som alternativ 2, men slik at det i stedet for "to Søgnedage" i annet punktum skal stå:
tre Søgnedage

§ 73 skal lyde (alternativ 5):

Som alternativ 1, men slik at det i stedet for "to Søgnedage" i annet punktum skal stå:
fire Søgnedage

§ 73 skal lyde (alternativ 6):

Som alternativ 2, men slik at det i stedet for "to Søgnedage" i annet punktum skal stå:
fire Søgnedage

§ 73 skal lyde (alternativ 7):

Som alternativ 1, men slik at det i stedet for "to Søgnedage" i annet punktum skal stå:
fem Søgnedage

§ 73 skal lyde (alternativ 8):

Som alternativ 2, men slik at det i stedet for "to Søgnedage" i annet punktum skal stå:
fem Søgnedage

§ 74 første ledd skal lyde (alternativ 1):

Dersom Regjeringen ansøker om Afsked, bør Stortingets Præsident indhente Statsministerens og Partigruppeledernes Opfatning om, hvem der bør blive ny Statsminister. Derefter inviterer Præsidenten Stortinget til at utrykke sin Tillid til en af ham foreslaet Kandidat. Dersom Forslaget bliver antaget, skal Resultatet meddeles Kongen. I modsat Fald skal Fremgangsmaaden gjentages indtil tre Gange.

§ 74 første ledd skal lyde (alternativ 2):

Dersom Regjeringen ansøker om Afsked, bør Stortingets Præsident indhente Statsministerens og Partigruppernes Opfatning om, hvem der bør blive ny Statsminister. Derefter inviterer Præsidenten Stortinget til at utrykke sin Tillid til en af ham foreslaet Kandidat. Dersom Forslaget bliver antaget, skal

Resultatet meddeles Kongen. I modsat Fald skal Fremgangsmaaden gjentages indtil tre Gange.

§ 74 første ledd skal lyde (alternativ 3):

Dersom Regjeringen ansøker om Afsked, bør Stortingets Præsident indhente Statsministerens Opfatning om, hvem der bør blive ny Statsminister. Derefter inviterer Præsidenten Stortinget til at utrykke sin Tillid til en af ham foreslaet Kandidat. Dersom Forslaget bliver antaget, skal Resultatet meddeles Kongen. I modsat Fald skal Fremgangsmaaden gjentages indtil tre Gange.

§ 74 annet ledd skal lyde (alternativ 1):

Bliver intet Forslag antaget, skal Stortingets Præsident snarest, og senest trediver Dage, efterat Regjeringen har ansøgt om Afsked, anmode Kongen om at udskrive ekstraordinært Valg til nyt Storting.

§ 74 annet ledd skal lyde (alternativ 2):

Bliver intet Forslag antaget, skal Stortingets Præsident snarest anmode Kongen om at udskrive ekstraordinært Valg til nyt Storting.

§ 112 første og andre punktum skal lyde (alternativ 1):

Viser Erfaring, at nogen Del af denne Kongeriget Norges Grundlov bør forandres, skal Forslaget derom fremsættes senest inden Udløbet af September Maaned i Aaret før et ordinært Valg og kundgjøres ved Trykken. Men først efter det paafølgende ordinære eller ekstraordinære Valg, og senest inden Udløbet af September Maaned høist to Aar derefter, tilkommer det Stortinget at bestemme, om den foreslaede Forandring bør finde Sted.

§ 112 første og andre punktum skal lyde (alternativ 2):

Som alternativ 1, men slik at ordene "to Aar derefter" erstattes av:
tre Aar derefter

II.

Ikrafttreden

Grunnlovsendringer vedtatt i samsvar med forslag i del I trer i kraft 1. oktober 2013.

30. september 2008

Carl I. Hagen

Olav Akselsen

Svein Roald Hansen

Øystein Djupedal

Berit Brørby

Hill-Marta Solberg

Lodve Solholm

Ivar Skulstad

Referert i Stortingets møte 30. september 2008.

"Forslaget blir under presidentens ansvar å bekjentgjøre ved trykken for å komme til avgjørelse på første, annet eller tredje storting etter neste valg."

Thorbjørn Jagland
president

Signe Øye
sekretær

